

3. Медіна Л.П. Кримінально-правова характеристика злочинів проти виборчих прав громадян (ст. ст. 157, 158, 159 КК України): дис. канд. юрид. наук.: 12.00.08.К., 2004. 226 с.

4. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія. Х.: Право, 2016. 256 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-70>

PROMISING DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF THE BAR INSTITUTE IN UKRAINE

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

Voitseshuk V. V.

*External Postgraduate Student,
The Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Войцешук В. В.

*здобувач Приватної установи
«Науково-дослідний інститут
публічного права»
м. Київ, Україна*

У Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки регламентовані наступні напрями удосконалення інституту адвокатури: 1) посилення гарантій адвокатської діяльності, її видів і професійних прав адвокатів, удосконалення самоврядності адвокатури; 2) розширення можливостей доступу до державних реєстрів та баз даних при здійсненні адвокатської діяльності; 3) конкретизацію підстав, процедур притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та порядку оскарження рішення про притягнення до такої відповідальності; 4) запровадження інституту спрощеного дисциплінарного провадження; 5) удосконалення порядку розгляду скарг на дії адвоката; 6) перегляд вимог щодо набуття права на зайняття адвокатською діяльністю, запровадження прозорості процедури проведення єдиного кваліфікаційного іспиту, стажування кандидатів, порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України; 7) модернізація організаційно-правових форм здійснення адвокатської діяльності; 8) удосконалення порядку та умов залучення адвокатів до надання безоплатної правової допомоги [1]. Необхідно зазначити, що вказані

напрями є достатньо комплексними і стосуються багатьох аспектів організації інституту адвокатури в Україні.

Бачення українських вчених по суті співпадає з позицією законодавця, адже вони узагальнюють ті ж самі напрями діяльності держави на шляху до удосконалення інституту адвокатури. Наприклад, О. О. Яловий пропонує наступні напрями удосконалення організаційних основ адвокатури в Україні: зміцнення ролі адвокатського самоврядування, підвищення якості навчання та професійної підготовки адвокатів, розширення можливостей надання адвокатських послуг, забезпечення дієвого контролю за діяльністю адвокатів та розробка та впровадження нових технологій та інформаційних систем у роботу адвокатів. Реалізація вищенаведених напрямів дозволить підвищити рівень довіри громадськості до професії адвоката, забезпечити високу якість надання юридичних послуг та сприятиме розвитку демократії та правової державності в Україні [2, с. 233].

В свою чергу Н. М. Бакаянова зазначає, що основним вектором розвитку адвокатського самоврядування на сучасному етапі реформування адвокатури має бути децентралізація, однак вона не може мати своєю метою повне відмежування регіональних органів адвокатського самоврядування від загальнонаціональних. Доцільним є використання моделі децентралізації з елементами централізації [3, с. 381]. Варто погодитися з тим, що децентралізація не повинна стати засобом розколу єдиної системи адвокатського самоврядування на окремі регіональні утворення. Щоб не допустити цього, варто чітко провести межу між повноваженнями органів адвокатського самоврядування центрального та регіонального рівнів.

О. М. Коваль зауважує, що головною метою реформи адвокатури в Україні є зміцнення незалежності та професіоналізму адвокатури, покращення доступу до правосуддя та посилення верховенства права в країні. Процес реформування спрямований на створення більш дієвої, результативної та прозорої системи надання правових послуг, яка дозволить громадянам отримати доступ до правосуддя та захистити свої права [4, с. 650]. Слід підтримати цю позицію та додати, що удосконалення адвокатури також має бути спрямоване на посилення гарантій адвокатської діяльності, оскільки неправомірне втручання або обмеження прав адвокатів негативно позначається на результатах їхньої діяльності, а, отже, ускладнює процес реалізації громадянами конституційного права на правову допомогу.

С. С. Бандурка пропонує наступні напрями удосконалення системи адвокатського самоврядування в Україні: 1) впровадження міжнародних правових стандартів надання юридичної допомоги в діяльність адвокатури; 2) підвищення гарантій правової захищеності адвокатів, забезпечення рівноправності сторін; 3) забезпечення діяльності українських адвокатів за кордоном та іноземних адвокатів на території України; 4) підвищення професійної кваліфікації адвокатів України з урахуванням європейського досвіду надання правової допомоги; 5) активізація участі Національної асоціації адвокатури України в підготовці проєктів нормативно-правових актів [5, с. 55]. Окремо зупинимось на декількох запропонованих науковцем напрямках:

– підвищення гарантій адвокатської діяльності позиціонується як умова ефективності інституту адвокатури в цілому. Слід підтримати цю позицію та зазначити, що дійсно система адвокатського самоврядування повинна через гарантії адвокатської діяльності забезпечити якість правової допомоги та гарантувати усім однаковий доступ до неї. Це має стати пріоритетом діяльності Національної асоціації адвокатів України та відповідних регіональних органів адвокатського самоврядування;

– впровадження міжнародних правових стандартів дійсно має принципове значення, адже через імплементацію ми вирішуємо декілька важливих завдань: уніфікуємо систему правової допомоги з європейськими правилами, а також запозичуємо позитивний досвід, який у подальшому працюватиме на користь держави. Відзначимо, що остання зацікавлена в розбудові ефективної та структурованої адвокатури, яка виконуватиме свою суспільну функцію на якісному рівні;

– створення умов для діяльності українських адвокатів за кордоном насправді є важливим напрямом удосконалення адвокатури, особливо зараз, в умовах збройного конфлікту. Зокрема, українські адвокати по суті позбавлені можливості захищати українців, які незаконно утримуються на території держави-агресорки. Перспективними також є посилення присутності українських адвокатів на теренах ЄС.

У своїй науковій праці Д. Є. Забзалюк наголошує на необхідності при удосконаленні адвокатури: 1) гарантування незалежності адвокатів, забезпечення захисту від втручання у виконання адвокатської діяльності; 2) організації професіонального адвокатського корпусу; 3) розбудови системна підтримка якісного професійного рівня адвокатів; 4) створення та забезпечення ефективної

діяльності органів адвокатського самоврядування; 5) організації сприятливих умов для реалізації адвокатської діяльності; 6) розв'язання проблем щодо притягнення суб'єктів адвокатської діяльності до дисциплінарної відповідальності; 7) забезпечення доступності та відкритості інформативної бази про адвокатуру та адвокатську діяльність [6, с. 34]. Вбачається, що науковець окреслив саме перспективні напрями удосконалення інституту адвокатури, які корелюються з тими напрямками, які зазначені у вищезгаданій стратегії.

Таким чином під удосконаленням інституту адвокатури розуміти вид діяльності органів влади, спрямований на поетапне усунення проблем адвокатської діяльності, реформування органів адвокатського самоврядування, формування кваліфікованого професійного середовища та створення системи ефективних гарантій адвокатської діяльності. Ця діяльність вимагає співпраці з органами адвокатського самоврядування задля досягнення стратегічних цілей, які охоплюють питання організаційного, розпорядчого та забезпечувального характеру.

Література:

1. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки: Указ Президента України від 11 червня 2021 р. № 231/2021. *Урядовий кур'єр*. 2021. № 113.
2. Яловий О. О. Концепція удосконалення організаційних основ адвокатури. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. № 5. С. 228–234.
3. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Одеса. 2017. 487 с.
4. Коваль О. М. Деякі проблеми та перспективи реформування інституту адвокатури в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 647–651.
5. Бандурка С. С. Пропозиції до Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки. *Публічне право*. 2023. № 4 (52). С. 47–55.
6. Забзалюк Д. Є. Шляхи удосконалення організаційних форм адвокатського самоврядування в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2020. № 1. С. 30–36.